

Правові аспекти академічної добročесності учасників освітнього процесу в Харківській державній академії культури

*Матеріал підготувала к.ю.н., ст. викладач кафедри
мистецтвознавства Харківської державної академії культури
Попова-Коряк Каріна Олексіївна*

Академічна доброчесність

- ▶ **Академічна доброчесність** – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

ч.1 ст. 42 Закону України «Про освіту»

- ▶ Крім того, етичні принципи та правила, якими мають керуватися учасники освітнього процесу закріплені у внутрішніх положеннях закладів освіти

Система нормативно-правових актів, які закріплюють етичні принципи науково-освітнього процесу у Харківській державній академії культури

- ▶ Кодекс академічної доброчесності Харківської державної академії культури
- ▶ Положення про систему запобігання і виявлення фактів академічної недоброчесності в наукових роботах працівників і здобувачів вищої освіти Харківської державної академії культури
- ▶ Положення про Комісію з питань академічної доброчесності та корпоративної етики Харківської державної академії культури
- ▶ Положення про організацію освітнього процесу в Харківській державній академії культури
- ▶ Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти у Харківській державній академії культури
- ▶ Положення про Центр забезпечення якості освіти та інноваційного розвитку у Харківській державній академії культури

Вигляд головної сторінки ХДАК

Харківська державна академія культури

Офіційний сайт

ГОЛОВНА

АБИТУРІЕНТУ

ЗДОБУВАЧУ

СТРУКТУРА

НАУКА

ЯКІСТЬ ОСВІТИ

Про академію »

Ректорат

Вчена рада

Структура

Нормативна база »

Ліцензування та акредитація »

Академічна доброчесність

Публічна інформація »

Бібліотека

Міжнародні зв'язки

Академічна мобільність

Корисні посилання »

Вигляд вкладки “Академічна доброчесність”

Харківська державна академія культури
Офіційний сайт

ГОЛОВНА

АБИТУРІЕНТУ

ЗДОБУВАЧУ

СТРУКТУРА

НАУКА

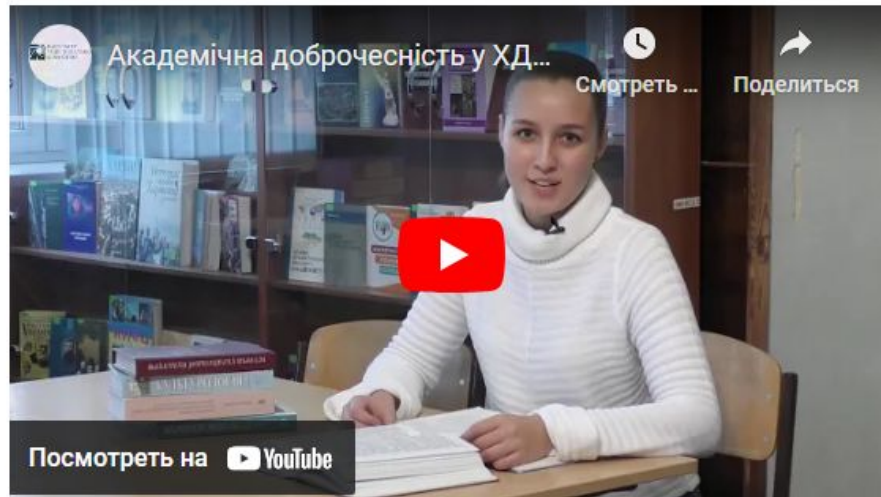
ЯКІСТЬ ОСВІТИ

Головна / Публічна інформація / Академічна доброчесність

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІТЬ

Академічна доброчесність

– запорука якісної освіти та сталого розвитку ЗВО

Активаци
Чтобы актив
"Параметры"

Вигляд вкладки “Академічна доброчесність”

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

1. Закон України «Про освіту».
2. Закон України «Про вищу освіту».
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність».
4. Закон України «Про авторське право і суміжні права».
5. Положення про систему запобігання і виявлення фактів академічної недоброчесності в наукових роботах працівників і здобувачів вищої освіти Харківської державної академії культури.
6. Положення про Комісію з питань академічної доброчесності та корпоративної етики Харківської державної академії культури.
7. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти у Харківській державній академії культури.
8. Положення про організацію освітнього процесу в Харківській державній академії культури.
9. Положення про Центр забезпечення якості освіти та інноваційного розвитку у Харківській державній академії культури.
10. Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності (НАЗЯВО).
11. Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо).
12. Рекомендації з оформлення посилань в наукових роботах: Стиль Американської психологічної асоціації (APA style) (НТУ «Київський політехнічний інститут»).
13. APA Citation Style от колледжа Cornell.
14. American Psychological Association (APA) 6th edition style examples от Monash University, Melbourne, Victoria, Australia. (<http://www.lib.monash.edu.au/>).
15. Правила оформлення списку використаних джерел при написанні наукових робіт.
16. Рекомендовані он-лайн ресурси для перевірки тексту на ознаки плагіату.

Активация
Чтобы активировать
"Параметры".

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- ▶ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ▶ дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- ▶ надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- ▶ контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- ▶ об'єктивне оцінювання результатів навчання.

ч. 2 ст. 42 Закону України “Про освіту”

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ▶ самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- ▶ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ▶ дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- ▶ надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

ч. 3 ст. 42 Закону України “Про освіту”

Кодекс академічної доброчесності ХДАК

Принципи, якими мають керуватися учасники освітнього процесу в ХДАК:

- ▶ Принцип законності
- ▶ Принцип чесності та порядності
- ▶ Принцип справедливості
- ▶ Принцип взаємної довіри
- ▶ Принцип компетентності і професіоналізму
- ▶ Принцип відповідальності
- ▶ Принцип партнерства і взаємодопомоги
- ▶ Принцип взаємоповаги
- ▶ Принцип прозорості

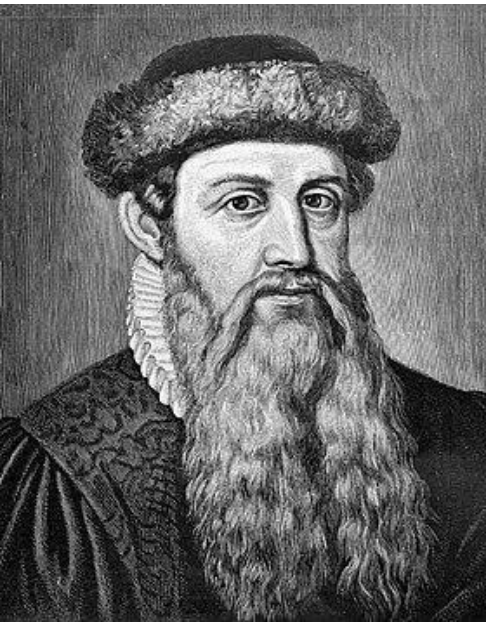
Для якісного академічного письма здобувачі мають опанувати знання й навички:

- ▶ 1) шукати, обирати й оцінювати якість джерел;
- ▶ 2) робити нотатки, завжди вказуючи джерело;
- ▶ 3) виділяти головні думки в тексті;
- ▶ 4) підсумовувати текст та ідеї;
- ▶ 5) перефразовувати чужі думки своїми словами стисло, детально, без зміни змісту цих думок;
- ▶ 6) правильно описувати посилання на джерело;
- ▶ 7) правильно цитувати;
- ▶ 8) знати про форми академічного плагіату і про шляхи запобігання йому;
- ▶ 9) формулювати і чітко висловлювати власні думки;
- ▶ 10) знати структуру академічного тексту;
- ▶ 11) вміти у власному тексті відокремити текст цитат;
- ▶ 12) володіти іноземними мовами, передусім англійською.

Історія питання

- ▶ Прецеденти недозволеного запозичення чужих результатів інтелектуальної праці мали місце практично у всі часи, починаючи з античної епохи.
- ▶ Саме в античній Елладі з'являється феномен авторської літератури - поетів та філософів **починає турбувати питання особистого визнання**. В Греції до питань «копірайту» підходять з великою ретельністю.
- ▶ **Гесіод**, прагнучи закріпити авторство за своєю «**Теогонією**» і тим самим увічнити свою славу, вставляє своє ім'я у текст свого твору.
- ▶ **Фокілід Мілетський**, помічає своїм ім'ям вже практично кожен вислів, починаючи його з фрази "**і це Фокілідово**", або "**так каже Фокілід**".

Історія питання

Йоганн Гутенберг (1397/1400-1468)

У середині 1440-х років створив спосіб друкарства рухливими літерами

Ідея охорони майнових авторських прав була реалізована тільки після широкого застосування для друкування книг набірною шрифту, завдяки чому стало можливим розмноження літературних творів за допомогою механічних процесів замість їх переписування від руки.

Перший друкарський верстат було виготовлено німецьким винахідником *Йоганном Гуттенбергом у XV столітті*. Це призвело до закінчення епохи рукописних книг та дозволило налагодити масове виробництво та відтворення дешевих книг.

Із зародженням правового *інституту інтелектуальної власності* (XVIII ст.) проблема плагіату, в тому числі й академічного, набула юридичного характеру і почала трактуватися як порушення законів про авторське право.

**Друкарський станок
Гутенберга
(реконструкція)**

Комерціалізація інтелектуальної власності у XX столітті

У XX ст., внаслідок розгортання процесів комерціалізації інтелектуальної власності, академічний плагіат поступово потрапив в економічну площину, оскільки став загрожувати втратою доходу автора від неправомірних дій плагіатора.

Порушення академічної доброчесності

Згідно з пунктом 4 статті 42 Закону України «Про освіту» **порушенням академічної доброчесності вважається:**

- ▶ академічний плагіат
- ▶ самоплагіат
- ▶ фабрикація
- ▶ фальсифікація
- ▶ списування
- ▶ обман
- ▶ хабарництво
- ▶ необ'єктивне оцінювання
- ▶ надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання;
- ▶ вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання

- ▶ **академічний плагіат** — оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства

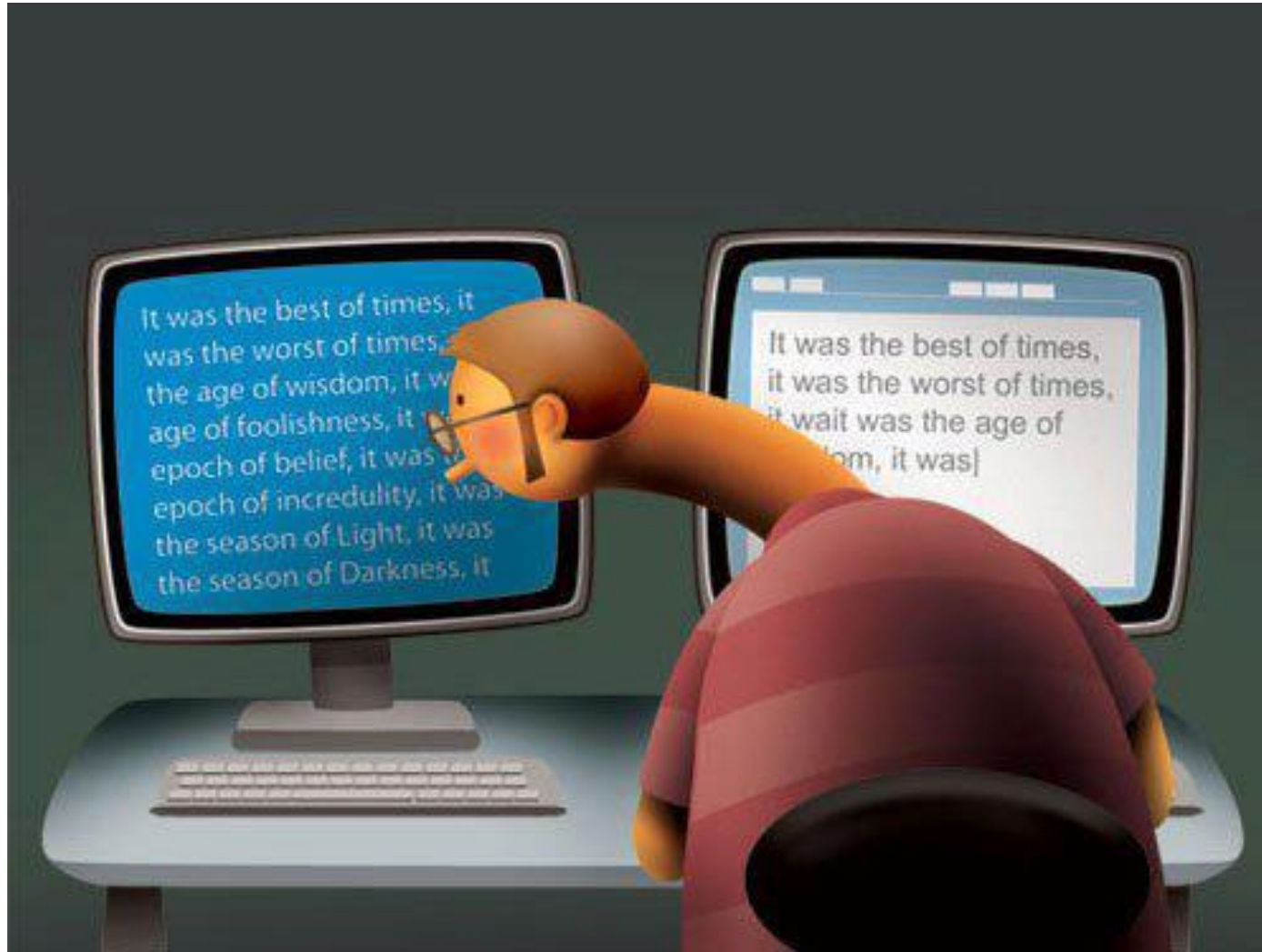
- ▶ **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів

- ▶ **фабрикація** – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях

- ▶ **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень

- ▶ **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання

- ▶ **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування

- ▶ **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі

- ▶ **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти

- ▶ **надання здобувачам** освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання **допомоги** чи **створення перешкод**, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання

- ▶ вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання

Порушення академічної доброчесності здобувачами

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- ▶ повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- ▶ повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- ▶ відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);
- ▶ позбавлення академічної стипендії;
- ▶ позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

ч. 6 ст. 42 Закону України “Про освіту”

Порушення академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- ▶ відмова у присудженні ступеня освітньо-наукового чи освітньо-творчого рівня чи присвоєнні вченого звання;
- ▶ позбавлення присудженого ступеня освітньо-наукового чи освітньо-творчого рівня чи присвоєного вченого звання;
- ▶ відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- ▶ позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

ч. 5 ст. 42 Закону України “Про освіту”

Академічна відповідальність

Види академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності визначаються спеціальними законами та/або внутрішніми положеннями закладу освіти, що мають бути затверджені (погоджені) основним колегіальним органом управління закладу освіти та погоджені з відповідними органами самоврядування здобувачів освіти в частині їхньої відповідальності.

Додаткові види академічної відповідальності

- ▶ усне зауваження від викладача або представника адміністрації (керівника кафедри, факультету, тощо);
- ▶ попередження про можливість притягнення до академічної відповідальності;
- ▶ скерування на додаткове навчання з питань академічної доброчесності;
- ▶ повторне виконання завдання;
- ▶ усне чи письмове повідомлення юридичної або фізичної особи, яка здійснює оплату за навчання, про факт порушення;
- ▶ виключення з рейтингу претендентів на отримання академічної стипендії або нарахування штрафних балів у такому рейтингу;
- ▶ позбавлення почесних звань, нагород, стипендій тощо, присуджених академією;
- ▶ відрахування чи звільнення.

Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності

Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності визначається уповноваженим колегіальним органом управління закладу освіти.

В Харківській державній академії культури це - *Комісія з питань академічної доброчесності та корпоративної етики*

Повноваження Комісії з питань академічної доброчесності та корпоративної етики Харківської державної академії культури

- ▶ проводити інформаційну роботу щодо популяризації принципів академічної доброчесності та професійної етики науково-педагогічних наукових працівників та здобувачів вищої освіти;
- ▶ готувати пропозиції щодо підвищення ефективності впровадження принципів академічної доброчесності в освітню та наукову діяльність академії;
- ▶ надавати рекомендації та консультації щодо способів і шляхів більш ефективного дотримання норм Кодексу;
- ▶ ініціювати впровадження системи заохочення та стимулювання учасників освітнього процесу, яка б спонукала їх до написання якісних наукових робіт з дотриманням норм та правил академічної доброчесності;
- ▶ одержувати, розглядати, здійснювати аналіз заяв щодо порушення норм Кодексу та готувати відповідні висновки;
- ▶ залучати до своєї роботи експертів з тієї чи іншої галузі, а також використовувати технічні і програмні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності за поданою заявою;
- ▶ провадити справедливую систему виконання покарань за недотримання учасниками освітнього процесу норм та принципів академічної доброчесності відповідно до чинного законодавства;
- ▶ сприяти попередженню випадків академічної недоброчесності.

Права особи щодо якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності

Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ▶ ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- ▶ особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- ▶ знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;
- ▶ оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

ч. 8 ст. 42 Закону України “Про освіту”

Захист інтелектуальної власності та авторського права в Україні

В українському законодавстві плагіат вважається одним з проявів порушення авторського права.

Так, захист інтелектуальної власності та авторського права гарантує:

- ▶ *Конституція України (ст.54 і ст.41)*
- ▶ *Закон України „Про авторське право та суміжні права”*
- ▶ *Кодекс України про адміністративні правопорушення (ст. 51-2)*
- ▶ *Цивільний кодекс України (ст.433-456)*
- ▶ *Кримінальний кодекс України (ст.176)*

Захист інтелектуальної власності та авторського права в Україні

- ▶ Ст. 53 Закону України “Про авторське право та суміжні права” надає визначення плагіату та вказує на порядок відповідальності за його здійснення.
- ▶ **Плагіат - це опублікування твору або його частини у незмінному або видозміненому вигляді, включаючи опублікування перекладу іншомовного твору або його частини, під іменем особи, яка не є автором цього твору.**
- ▶ **Цивільний кодекс України в ст.443 визначає, що використання твору здійснюється виключно з дозволу суб'єкта авторського права.**
- ▶ **За вказані дії передбачається відповідальність згідно з адміністративним, цивільним та кримінальним законодавством.**

Відповідальність за порушення авторського права в Україні

- ▶ Відповідно до **ст.51-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення**:
- ▶ Незаконне використання об'єкта права інтелектуальної власності або інше умисне порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності, що охороняються законом, - тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян із конфіскацією незаконно виготовленої продукції та обладнання і матеріалів, призначених для її виготовлення (850 грн. - 5100 грн.).

Відповідальність за порушення авторського права в Україні

- ▶ Крім того, *плагіат є, водночас, і кримінальним злочином*. За ст.176 Кримінального Кодексу України плагіат є порушенням інтелектуальної власності, зокрема, авторського права і суміжних прав. *Незаконне відтворення, розповсюдження творів науки, літератури і мистецтва, комп'ютерних програм та інших об'єктів авторського права якщо це завдало матеріальної шкоди у значному розмірі*, – караються штрафом від двохсот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (**3 400 грн.-17 000 грн.**) або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк, з конфіскацією та знищенням всіх примірників творів.
- ▶ Якщо плагіат вчинено повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або він завдав матеріальної шкоди у великому розмірі, то визначаються більш жорсткі санкції - караються штрафом від тисячі до двох тисяч (**17 000 грн.- 34 000 грн.**) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

Висновок

Майбутнє українського правового суспільства значною мірою залежить від наших сьогоднішніх зусиль на ниві культивування кращих взірців академічної етики.

Дякую з увагу!
Дотримуємося академічної
доброчесності разом!

Фото- матеріали в презентації не є результатом творчості
автора презентації та використані виключно з освітньою
метою